

Elazığ'da 2001-2007 Yılları Arasında Otopsi Yapılan 0-18 Yaş Arası Olgularının Değerlendirilmesi

Mehmet TOKDEMİR^a, Hüseyin KAFADAR, Selma DÜZER

Fırat Üniversitesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, ELAZIĞ, Türkiye

ÖZET

Amaç: İlimiz ve çevresinde meydana gelen 0-18 yaş grubundaki adli ölüm olgularının özelliklerinin belirlenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntemler: Bu çalışmada, 2001-2007 yılları arasında ölü muayenesi ve otopsi yapılan 0-18 yaş grubundaki 204 olgu yaş, cinsiyet, ölüm nedeni, orijin ve yıllara göre değişkenlikleri değerlendirildi ve diğer illerin verileri ile karşılaştırma yapıldı.

Bulgular: Toplam 925 olgudan 204 tanesi 0-18 yaş grubundaydı. 204 olgudan ölü muayenesi yapılan 19 olgu (%9,3) ve ölüm nedeni saptanamayan 7 olgu (%3,78) çalışma dışında bırakılarak otopsi yapılan toplam 178 olgu değerlendirilmeye alındı. Bu 178 olgunun 95'i (%53,3) erkek, 83'ü (%46,6) kadın olup yaş ortalamaları 9,1±2,9 olarak tespit edildi. Orijin olarak 115 olgu (%64,6) ile en çok kaza görülürken bunu intihar, cinayet ve doğal nedenle ölüm izlemektedir. Olguların 164'ü (%92,1) doğal olmayan ve 14'ü (%7,8) doğal nedenlerden ölmüştü. Doğal olmayan nedenlerle meydana gelen ölümlerde ilk sırayı trafik kazalarının aldığı görüldü.

Sonuç: Çocukluk çağı doğal olmayan ölümlerinin en önemli sebebi kazalar olup bu kazalardan özellikle trafik kazalarına en sık rastlanmaktadır. Bu nedenle kaza sonucu çocuk ölümlerini önlemek için trafik kazalarını azaltmaya yönelik etkili çalışmaların artırılmasının yanında, çocuklara yönelik koruyucu tedbirlerin alınması gerekmektedir. Bununla birlikte; sağlık hizmeti sunan birimlerde tanı ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılmasının çocukluk çağı ölümlerini önemli oranda azaltacağı görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Adli tıp, otopsi, çocuk ölümleri

ABSTRACT

Evaluating the 0-18 Years Old Cases Autopsied between 2001-2007 in Elazığ

Objective: In this study it is aimed to determinate in 0-18 age group death cases in our county and its vicinity.

Materials and Methods: In this study, 204 cases of 0-18 age groups cases whose dead examinations and autopsies were done as retrospectively according to the age, sex, origin and death reason between 2001- 2007.

Results: A total 925 cases were 204 cases in 0-18 age group. Of the total of 204 cases 19 (9.3%) subjects who were only examined in postmortem period and 7 (3.7%) subjects with no identified cause of death were excluded from the study. A total of 178 subjects who was included into the study. It is fixed that the examined 178 events included 95 men (53.3 %), 83 women (46.6 %), the average age is 9,1±2,9. The accident is commonly seen as origin 115 cases (64.0%) and suicide, murder and death from natural reasons follow this. 164 of the cases (92,1%) died from unnatural reasons and 14 of the cases (7,8%) died from natural reasons. Where as the traffic accident are the first in the unnatural death reasons.

Conclusion: The majority of childhood unnatural deaths are caused by accidents especially car crash. Therefore to reduce the number of the child death, some extensive efforts must spend to reduce the number of traffic accidents and some preventive measures for child must take. We believe that diagnosis in medical units and widespread medical treatment will considerably reduce the number of childhood death.

Key words: Forensic medicine, autopsy, child death

Nedeni tespit edilemeyen tüm ölümler adli ölüm olgusu olarak değerlendirilmelidir. Günümüzde çocuklar, ülkeden ülkeye ve hatta bölgeden bölgeye değişen oranlarda öngörülebilir ve önlenebilir nedenlerle ölmekte veya sakat kalmaktadır (1).

Ülkemizde ölen kişi sayısı ve ölüm nedenlerinin bilinmesi, toplumun sağlık durumunu yansıtan bir gösterge olup, gerek koruyucu gerekse tedavi edici hekimlik alanlarında çeşitli hizmetlerin ileriye dönük planlanmasında önemli bir yer tutmaktadır (2-4).

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1. maddesine göre "çocuklara uygulanan kanunlar çerçevesinde daha önce rüşt yaşına erişilmedikçe, on sekiz yaşını bitirmemiş kişiler" çocuk olarak tanımlanmaktadır (5). Çocuk ihmali ve istismarı da dikkate

alındığında çocuk yaş grubundaki adli ölümler ve yapılan otopsi işlemi daha fazla önem arz etmektedir. Bu çalışmada Elazığ ve çevresinde meydana gelen 0-18 yaş grubu çocukluk çağı adli ölüm olgularının özelliklerinin ve yaş gruplarına göre en sık ölüm nedenlerinin belirlenerek tartışılması amaçlandı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmada, ilimizde adli otopsi yapılan 0-18 yaş grubundaki olguların yaş, cinsiyet, ölüm nedeni, orijin ve yıllara göre değişkenlikleri açısından retrospektif olarak değerlendirildi ve diğer illerin verileri ile karşılaştırma yapıldı. İlimiz merkezi ile çevre il ve ilçelerden gönderilerek, 2001-2007 yılları arasında Adli Tıp Anabilim Dalı ve Adli Tıp Şube

^a Yazışma Adresi: Dr. Mehmet TOKDEMİR, Fırat Üniversitesi, Adli Tıp Anabilim Dalı, ELAZIĞ, Türkiye
Tel: +90 424 2333555
e-mail: mehtokdemir@yahoo.com

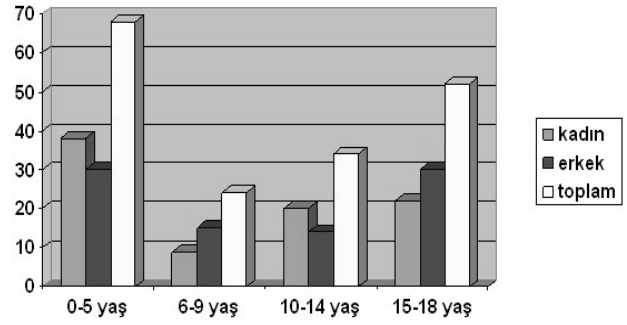
Müdürlüğü tarafından ölü muayenesi ve otopsileri yapılan 0-18 yaş grubundaki 178 olgu; yaş, cins, orijin ve ölüm nedenleri yönünden retrospektif olarak incelendi. Verilere bir istatistik paket programı uygulanarak, tablolar ve grafikler bu program aracılığıyla yapıldı. Olgular, çocukluk çağı psiko-sosyal gelişim evrelerine ve ülkemizdeki yasal prosedürlere göre 0-5, 6-9, 10-14 ve 15-18 olmak üzere dört ayrı yaş grubunda incelendi.

BULGULAR

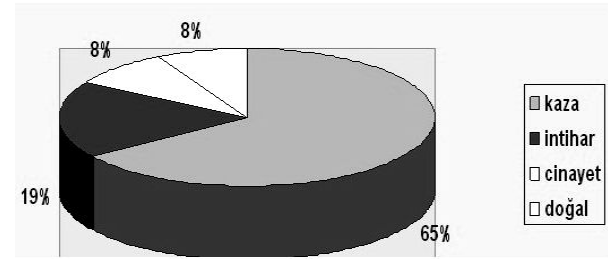
Çalışmamızda 2001-2007 yılları arasında Fırat Tıp Merkezi Adli Tıp Anabilim Dalı ve Adli Tıp Şube Müdürlüğü tarafından otopsi yapılan toplam 925 olgudan 204 tanesi 0-18 yaş grubundaydı. 204 olgudan ölü muayenesi yapılan 19 olgu (%9,3) ve ölüm nedeni saptanamayan 7 olgu (%3,7) çalışma dışında bırakılarak otopsi yapılan toplam 178 olgu değerlendirilmeye alındı. Bu olguların 95'i (%53,3) erkek, 83'ü (%46,6) kadın olup yaş ortalamaları $9,1 \pm 2,9$ olarak tespit edildi. Yaş gruplarına göre cinsiyet dağılımları Şekil 1'de görüldüğü gibidir.

Şekil 2'de görüldüğü gibi; ilk sırada kaza (%64,6), bunu sırasıyla intihar (%18,5), cinayet (%8,4) ve doğal nedenler (%7,8) sonucu ölüm izlemektedir. Olguların 164'ü (%92,1) doğal olmayan ve 14'ü (%7,8) doğal nedenlerden ölmüştür.

Doğal olmayan ölüm nedenlerinden ilk sırada 43 olgu (%24,1) ile trafik kazaları, ikinci sırada 34 olgu (%19,1) ile suda boğulma ve üçüncü sırada ise 24 olgu (%13,4) ile yüksekten düşme sonucu ölümler gelmektedir (Tablo 1).

Şekil 1. Yaş gruplarına göre cinsiyet dağılımı.

Şekil 2. Adli çocuk otopsilerinde ölüm orijini.

Doğal orijinli 14 ölüm olgusundan 13'ü (%92,8) 0-5 yaş grubunda, 1'i (%7,1) 10-14 yaş grubundaydı. İlk sırada 6 olgu (%42,8) ile solunum sistemi hastalıkları, ikinci sırada 4 olgu (%28,5) ile kardiyovasküler sistem hastalıkları ve üçüncü olarak da 3'er olgu (%14,2) ile prematürite ve septik şok gelmekteydi (Tablo 2).

Tablo 1. Ölüm nedenlerinin yaş gruplarına göre dağılımı

Ölüm Nedeni	0-5 yaş	6-9 yaş	10-14 yaş	15-18 yaş	Toplam
Trafik kazası	16	13	9	5	43
Suda boğulma	13	5	6	10	34
Ası	-	1	9	9	19
Elle-bağla boğma	1	-	-	-	1
ASY	-	1	2	18	21
Hastalık	13	-	1	-	14
KDAY	1	-	-	4	5
Patlayıcı madde	-	-	2	1	3
YC Aspirasyonu	3	2	-	-	5
Yüksekten düşme	17	1	3	3	24
Darp	1	-	2	-	3
Donma	1	1	-	-	2
CO intoks	1	-	-	1	2
İlaç intoks	-	-	-	1	1
Yanık	1	-	-	-	1
TOPLAM	68	24	34	52	178

ASY: Ateşli Silah Yaralanması, KDAY: Kesici Delici Alet Yaralanması, YC Aspirasyonu: Yabancı Cisim Aspirasyonu, CO İntox: Karbon Monoksit İntoksikasyonu, İlaç İntox: İlaç İntoksikasyonu

Tablo 2. Olguların doğal ölüm nedenlerinin dağılımı.

Ölüm Nedenleri	Erkek	Kadın	Toplam	%
Solunum sistemi hastalıkları	1	5	6	42,85
KVS hastalıkları	2	2	4	28,57
Prematürite	1	1	2	14,28
Septik şok	-	2	2	14,28
TOPLAM	4	10	14	100,0

KVS: Kardiyovasküler Sistem

Tablo 3. Olguların yıllara, yaş gruplarına ve cinsiyete göre dağılımı

Yıllar	0-5 yaş		6-9 yaş		10-14 yaş		15-18 yaş		Toplam	
	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
2001	1	2	-	-	1	1	4	-	6	3
2002	-	2	1	1	5	-	5	2	11	5
2003	-	-	2	1	2	1	3	1	7	3
2004	5	3	1	-	-	-	3	2	9	5
2005	4	7	3	2	1	4	4	5	12	18
2006	5	11	6	3	2	3	8	6	21	23
2007	15	13	2	2	9	5	3	6	29	26
TOPLAM	30	38	15	9	20	14	30	22	95	83

E: Erkek, K: Kadın

Ölüm orijinlerinin yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; 0-5 yaş grubunda 17 olgu ile (%25) yüksekten düşme, 6-9 yaş grubunda 13 olgu ile (%54,1) trafik kazası, 10-14 yaş grubunda 9'ar olgu ile (%26,4) trafik kazası ve ası, 15-18 yaş grubunda ise 18 olgu ile (%34,6) ateşli silah yaralanmasına en sık rastlandı (Tablo 1).

Olguların yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; otopsi yapılan çocukluk çağı ölümlerinin en fazla görüldüğü yaş grubunun 68 olgu (%38,2) ile 0-5 yaş grubu, ikinci sırada 52 olgu (%29,2) ile 15-18 yaş grubunun olduğu belirlendi. Cinsiyet olarak da erkeklerin 95 olgu (%53,3) ile daha sık izlendiği ve erkek/kadın oranının 1.14 olduğu tespit edildi (Tablo 3).

TARTIŞMA

Yedi yıllık bir süre içinde (2001-2007) ilimizde yapılan adli otopsilerin %22'si 18 yaş ve altında bulunmuştur. Aynı yaş grubundaki otopsilerin incelendiği kaynaklarda bu oranı Salaçin ve arkadaşları (2) Adana'da %9,6, Aksoy ve arkadaşları (6) İstanbul'da %12,5, Karagöz ve arkadaşları (7) Antalya'da %18,3 olarak bildirmişlerdir. Bölgemizdeki çocuk otopsilerinin diğer çalışmalara göre oransal fazlalığı tespit edilmiştir. Bu sonucun, yukarıda çocuk ölüm oranları düşük olan illere göre ilimiz ve çevre illerin daha az gelişmiş olmasına bağlı olduğu kanaatine varıldı.

Ertürk ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada 0-10 yaş grubu adli otopsilerde ilk sırada doğal olmayan ölümler görülürken (8), Karagöz ve arkadaşları aynı yaş grubundaki

doğal olmayan ölümleri üçüncü sırada tespit etmişlerdir (7). Bizim çalışmamızda ise 0-9 yaş grubunda %85,8 oranla doğal olmayan ölümler ilk sırayı almaktadır.

Demirel ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada çocukluk çağında en sık ölüme neden olan hastalığın bronkopnömoni olduğu bildirilmiştir (9). Çalışmamızda da benzer şekilde doğal nedenlerle çocuk ölümlerinde ilk sırada solunum yolu hastalıkları (%42,85) yer almaktadır.

Çocukluk çağı ölümlerinde kazalar önemli bir yer tutmakta ve bu kazalardan da trafik kazası sonucu ölümler ilk sırada görülmektedir. Araç dışı trafik kazalarında 16 yaş altı çocuklarda mortalite oranının yüksek olduğu bildirilmiştir (10-12). Bu çalışmada doğal olmayan ölüm nedenlerinden ilk sırada 43 olgu (%24,1) ile trafik kazaları yer aldığı tespit edildi.

Ankara ve Aydın'da yapılan çalışmalarda adli otopsi sayılarında yıllara göre sayısal bir artış olduğu görülmektedir (14,15). Bizim çalışmamızda da 2001-2007 yılları arasında benzer şekilde her yıl için otopsilerde yıllara göre sayısal bir artış olduğu görüldü. Özellikle 2005 yılında çocuk otopsilerinde bariz bir artış olduğu tespit edildi. Bu artışta 2005 yılındaki Türk Ceza Kanunlarında olan değişikliğin ve özellikle son yıllarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde açılan davalarda sistematik otopsi ve etkin soruşturma yapılmaması sonucu alınan cezaların etkisi olduğu kanaatine varıldı.

Bu çalışma çocukluk çağı ölümlerinde ilk sırada kazaların olduğunu göstermektedir. Orijin açısından bakıldığında önlenebilir veya azaltılabilir ölüm sebepleri arasındadır. Bu

çalışmanın çocukluk çağı ölümlerinin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınması konusunda yararlı olacağı kanaatindeyiz.

Sonuç olarak; ilimizde yapılan çocuk otopsi olguları ile diğer illerde yapılan çalışmalar; yıllar içerisindeki sayısal artış, yaş, cinsiyet, orijin ve ölüm nedenleri açısından benzerlik göstermektedir. Doğal olmayan ölümlerde trafik kazalarının ön planda olduğu tespit edildi. Bu nedenle kaza sonucu çocuk ölümlerini azaltmak için; trafik kazalarını azaltmaya

yönelik etkili çalışmaların arttırılmasının yanında, araç içi/dışı güvenlik önlemlerinin ve özellikle de okul çıkışlarında çocuklara yönelik koruyucu tedbirlerin alınması gerekmektedir. Sağlık hizmeti sunan birimlerde tanı ve tedavi edici sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılmasının ve özel eğitim almış personel çalıştırılmasının çocukluk çağı ölümlerini önemli oranda azaltacağı görüşündeyiz.

KAYNAKLAR

1. Arslan MM, Kar H, Çekin N, Karanfil R. Adana da 1997-2001 Yılları Arasında Otopsi Yapılan Çocukluk Çağı Ölüm Olgularının Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni 2004; 9: 37-42
2. Salaçin S, Alper B, Çekin N. Adana'da Fatal Sonlanan Çocukluk Çağı Kazalarının Yöresel Özellikleri. Adli Tıp Dergisi 1992; 8: 125-130.
3. İnancı MA, Birgen N. 0-5 Yaş Grubu Çocuk Ölümünün Adli Tıp Boyutu. Adli Tıp Bülteni 2001; 6: 70-75.
4. Byard RW. Preventative pathology and childhood injury. Inj Prev. 1999; 5: 292-293.
5. Demirci Ş, Doğan KH, Erkol Z, Deniz İ, Günaydın İG. Konya'da 2001-2006 Yılları Arasında Meydana Gelen 0-18 Yaş Grubu Ölümler. VII. Adli Bilimler Sempozyumu 24-27 Mayıs 2007 Gaziantep.
6. Aksoy E, İnancı A, Çolak B, Polat O. Çocuk Ölümleri 1. Adli Bilimler Kongre Kitabı, Adana 1994: 233-235.
7. Karagöz YM, Atılgan M, Karagöz SD, Akman R. Adli çocuk Otopsileri. Adli Tıp Bülteni 1999; 4: 120-122.
8. Ertürk E, Ege B, Karali H, Yemişçigil A, Hancı H. İlk Dekaddaki Adli Otopsi Olgularının Retrospektif İncelenmesi. 1. Adli Bilimler Kongre Kitabı, Adana 1994: 236-237.
9. Demirel B, Balseven A, Özdemir Ç, Bilge Y, Işık A. F. Ankara'da 1996-2000 Yılları Arasındaki Adli Otopsi Olguları. 10. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı. Antalya:2003: 204-208.
10. Huang YC, Ho YH, Hsieh YC, Lin HC, Hwang KP, Chang LY, Huang LM. A 6-year Retrospective Epidemiologic Study of Pediatric Pneumococcal Pneumonia in Taiwan. J Formos Med Assoc. 2008;107:945-951.
11. Tokdemir M, Kafadar H, Turkoglu A, Deveci SE, Colak C. Comparison of the severity of traumatic brain injuries in pedestrians and occupants of motor vehicles admitted to firat health center: A five-year series in an Eastern Turkish city. Med Sci Monit 2009;15:1-4
12. Atkins RM, Turner WH, Duthie RB, Wilde BR. Injuries to pedestrians in road traffic accidents. Br Med J, 1988; 297: 1431-34
13. Brainhard BJ, Slauterbeck J, Benjamin JB et al: Injury profiles in pedestrian motor vehicle trauma. Annal Emerg Med, 1989; 18: 135-39
14. Erel Ö, Katkıcı U, Pınarbaşı RD, Özkök MS, Dirlik M. Aydın'da 2000-2003 Yılları Arasında Yapılan Adli Ölü Muayene ve Otopsilerin Değerlendirilmesi. Türkiye Klinikleri J Forensic Med. 2005; 2: 44-47.

Kabul Tarihi: 05.02.2009